

แนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา

CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING APPROACH

Corresponding author¹
Prasongporn98@gmail.com¹

พรพิมล ประสงค์พร¹ และ จิตรา จันทราเกตุศรี²
Pornpimon Prasongporn¹ and Chittra Chantragatrwi²

Received: February 20, 2019

Revised: April 4, 2019

Accepted: May 10, 2019

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านสมรรถนะในการสื่อสาร และนำภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ สำหรับยุคสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยใช้ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ซึ่งมีกรอบแนวคิดหลัก 4 Cs ได้แก่ Content Communication Cognition และ Culture เป็นแนวคิดหนึ่งที่เป็นทางเลือกในการจัดการเรียนรู้อาษาซึ่งจะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้ภาษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตการบูรณาการกับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ การส่งเสริมกระบวนการคิดและการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนได้อีกแนวทางหนึ่ง

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา

ABSTRACT

There has been a variety of English methodological alternatives which aims at improving learners' communicative language competence and using languages as the tools for knowledge seeking. In the era of technology-led society, communication through English is crucial. This article aims at introducing the approach of Content and Language Integrated Learning (CLIL) which its focuses are: Content, Communication, Cognition and Culture. It is one of language methodological alternatives that can benefit the learners because of its process in language for daily life enhancing, the integrating of content subjects, the promoting of thinking process and coworking with others; the expected attributes of global citizen in the 21st century. Hence, it is an approach that can be applied in English language learning for the development of learners' competence and attributes.

Keywords: English Language Teaching and learning, Content and Language Integrated Learning

¹อาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถ เป็นผู้รอบรู้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง(Active Citizen)เพื่ออนาคตของประเทศที่กอบด้วยพลเมืองที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ การวางแผนอนาคตที่ดีของตนเองการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย และความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความสามารถในด้านภาษาในการสื่อสาร รวมถึงทักษะอันจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นศตวรรษที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีไร้พรมแดนเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ดังนั้น นอกเหนือจากสาระความรู้และทักษะที่จะต้องสร้างและเสริมเพื่อความยั่งยืนให้แก่ประเทศ อาทิ ความร่วมแรงร่วมใจ (Collaboration) ความคิดสร้างสรรค์ การรู้รอบในด้านสื่อเทคโนโลยี และทักษะอาชีพแล้ว การเสริมสร้างทักษะแห่งอนาคตใหม่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ที่จะให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและ มโนทัศน์ทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ยอมรับว่าเป็นกุญแจสำคัญในการไขความรู้การพัฒนาศักยภาพทางด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมความเข้าใจและ การสื่อความหมายในบริบทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการ ดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังต้องเสริมสร้างกระบวนการ ในการคิดให้กับผู้เรียน ซึ่งความสามารถในการคิดจะเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียนอย่างมากในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ พาสนา จุลรัตน์ (Pasana Chularut, 2013,p. 3) ที่กล่าวถึงการคิดว่าผู้ที่จะ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้จำเป็นต้องมีความสามารถในการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนของชาติ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้ที่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้วิธีการเรียนรู้และ สามารถควบคุมการรู้คิดของตนเองได้ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนภาษาจึงต้องเป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่ฝึกความ แม่นยำทางภาษาและการเรียนรู้ไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงต้องบูรณาการเนื้อหา ทักษะและ กระบวนการคิด และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน โดยการใช้ภาษาเชื่อมโยง ความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน (Ministry of Education, 2008, p.1)

แม้ว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาที่ผู้สอนใช้ในปัจจุบันที่เป็นหลักของการจัดการเรียนรู้ภาษาที่แพร่หลาย อาทิ การ สอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) ซึ่งมีกระบวนการที่เน้นการใช้ภาษาในบริบททางสังคม การสอนภาษาตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ (Natural Approach) ซึ่งเป็นการให้ปัจจัยป้อนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย (Comprehensible Input) เช่น การใช้สื่อที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ ของจริง รูปภาพ สื่อสิ่งพิมพ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความพยายามของผู้สอนในการค้นหาวิธีการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ แต่ผลของการจัดการเรียนรู้อยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะพิจารณาได้จาก ดัชนีชี้วัดสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index) โดย Education First ที่รายงานผลด้านสมรรถภาพ ภาษาอังกฤษ (English Proficiency) ของคนไทยพบว่า อยู่ในระดับต่ำโดยจัดอยู่ในอันดับที่ 64 จาก 88 ประเทศในทุก ภูมิภาคโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.54 ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (Education First, 2018,p. 7) ในการจัดการเรียนรู้ ภาษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลกนักรักศึกษาด้านภาษาและนักภาษาศาสตร์ในแถบ ยุโรป ได้นำแนวคิด Content and Language Integrated Learning (CLIL) หรือการบูรณาการเนื้อหาและภาษา ซึ่งเป็น กระบวนการเรียนรู้ภาษาที่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านสาระองค์ความรู้ต่างๆ ทักษะที่จำเป็นและการ เรียนรู้วัฒนธรรมควบคู่กับความสามารถในการใช้ภาษาที่ไม่เพียงเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเนื้อหา ที่เป็นองค์ความรู้ในด้านวิทยาการที่จำเป็นต่อผู้เรียนในการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สาระวิชาอื่น ๆ อีกด้วย สอดคล้อง

กับบราวน์ (Brown, 1987, p. 214) นักการศึกษาด้านภาษา ซึ่งได้ให้ทรรศนะในการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า จะต้องไม่จำกัดเพียงแค่การเรียนรู้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ หรือ สมรรถนะในด้านภาษาศาสตร์เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นการเรียนรู้ภาษาด้วยการนำภาษาไปใช้เพื่อสื่อความหมายฝึกฝนการใช้ภาษาให้เกิดความคล่องแคล่วในการสื่อความหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเรวดี หิรัญ (Rewadee Hiran, 2018, p. 26) ที่ได้กล่าวถึงเนื้อหาที่มีคุณประโยชน์จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนเพราะนักเรียนมีความต้องการที่จะยกระดับองค์ความรู้ของตนเองให้ลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับในสังคมการจัดการเรียนรู้ภาษาตามแนวคิดการบูรณาการและเนื้อหา (CLIL) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สามารถพัฒนาศักยภาพให้กับผู้เรียนไม่เพียงแต่สมรรถนะทางด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) และ ทักษะ (Skills) เพียงเท่านั้น แต่ยังสร้างความตระหนักในการเป็นพลเมืองของโลกที่สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย (Awareness of Culture and Global Citizenship) อีกด้วย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ภาษาโดยการบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ภาษาแนวทางหนึ่ง que เพิ่มศักยภาพผู้เรียนทั้งทักษะทางภาษาและองค์ความรู้ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนผ่านกระบวนการคิดแล้วแสดงออกทางด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารตลอดจนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Coyle et al, 2010) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับภาษาที่หนึ่งของตน สามารถรับรู้ภาษาอังกฤษได้เท่าเทียมกับนักเรียนที่เรียนทุกวิชาโดยการใช้ภาษาอังกฤษตลอดเวลา (Cummins, 1992 and Ramirez, Pasta, Yuen, Ramey & Billings, 1991) ดังนั้นการที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาผ่านเนื้อหาต่าง ๆ และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ใช้ภาษาเช่นการใช้ภาษาอังกฤษในการสอนเนื้อหาวิชาอื่น ๆ จึงสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษมากขึ้น

ความเป็นมาของแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา

แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา หรือ Content and Language Integrated Learning (CLIL) เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ได้รับการพัฒนามาจากแนวคิดของนักการศึกษาแถบยุโรป ได้แก่ โด คอยล์ (Do Coyle) ฟิลลิป ฮูด (Phillip Hood) และ เดวิด มาร์ช (David Marsh) ที่ได้ร่วมกันพัฒนาแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการเนื้อหาและภาษาซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการศึกษาสองแนวคิด (Dual-Focused Educational Approach) ที่มีเป้าหมายร่วมกันโดยใช้ภาษาเพิ่มเติมเข้ามาเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นภาษาที่สองหรือภาษาแม่ของผู้เรียนหรือภาษาที่ใช้ในพหุวัฒนธรรมในชุมชนเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนี้เน้นทั้งการเรียนด้านภาษา (language) และ เนื้อหาวิชา (Content) ควบคู่กันไป (Coyle, Hood, & Marsh, 2010, p. 1) แนวคิดนี้ได้เริ่มนำมาเผยแพร่ครั้งแรกในปีค.ศ. 1994 จนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในยุโรปและเอเชียในปัจจุบันแต่เดิมนั้นชนชั้นสูงในยุโรปเริ่มให้ความสนใจในระบบการศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบสองภาษาและพหุภาษา การจัดการเรียนรู้แบบสองภาษานั้นมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเพื่อความมั่นคงในอาชีพการงานและการดำเนินการทางด้านธุรกิจต่อมาในช่วงปีค.ศ. 1965-1970 กลุ่มผู้ปกครองในประเทศแคนาดาที่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเกิดความวิตกกังวลว่าความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของบุตรหลานของตน ดังนั้นกลุ่มผู้ปกครองจึงสนับสนุนและผลักดันให้มีการพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษที่สองสอดแทรกจากภาษาที่หนึ่ง (Immersion Program) ขึ้นต่อมากการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมอย่างมากโดยส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษเมฮิสโตมาร์ช และ ฟริโกล (Mehisto, Mash, & Frigol, 2008, pp. 9-11) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาว่าในยุคของโลกที่ไร้พรมแดนทำให้เกิดการเชื่อมต่อในการสื่อสารของคนในทุกมุมโลกส่งผลให้ความต้องการในการรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการเรียนรู้ภาษาสามารถตอบสนองความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี จึงทำให้เกิดชุมชนโลกขึ้นเป็นชุมชนเดียวซึ่งการ

เรียนรู้แบบบูรณาการนั้นมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อการเสริมสร้างทักษะในสังคมยุคใหม่ นอกจากนี้ กลุ่มผู้เรียนที่เกิดมาพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียกว่า Cyber Generation หรือเป็นผู้ที่เกิดในปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับอิทธิพลและประสบการณ์ตรงจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีหลังจากนั้น ในปี ค.ศ. 2001 สหภาพยุโรป หรืออีกนัยหนึ่ง คือ EU ได้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) เพื่อให้การสื่อสารเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงความเป็นหนึ่งเดียวกันในสหภาพยุโรปโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือเพื่อส่งเสริมการศึกษาทางด้านภาษาในภูมิภาคยุโรปซึ่งเป็นภูมิภาคที่ใช้ภาษากันอย่างหลากหลาย และมีความมุ่งหวังให้พลเมืองของภูมิภาคยุโรปสามารถใช้ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภูมิภาคอย่างน้อยสามภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ยังสนับสนุนนวัตกรรมและการให้การฝึกอบรมทางด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Coyle, 2006, Online, as cited in EURYDICE, 2006) เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ 4 Cs อันได้แก่ 1) Content คือ ผู้เรียนจะต้องมีพัฒนาการทางด้านความรู้ ทักษะและความเข้าใจในสาระความรู้ของรายวิชาที่กำหนดไว้ในโปรแกรมการเรียนรู้หรือในหลักสูตร 2) Communication คือ การสื่อสารทางภาษาที่ผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้การใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน 3) Cognition คือ สติปัญญาซึ่งผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจในเนื้อหา และ ภาษา และ 4) Culture คือ การเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

กรอบแนวคิดหลักในการบูรณาการเนื้อหาและภาษา

กรอบแนวคิดหลักในการบูรณาการเนื้อหาและภาษาประกอบด้วย 4Cs คือ เนื้อหา (Content) การสื่อสาร (Communication) ความรู้และกระบวนการคิด (Cognition) และวัฒนธรรม (Culture) โดย Coyle และคณะ (Coyle, Hood & Marsh, 2010, pp. 43–45) ได้เสนอรายละเอียดดังนี้

1. Content หมายถึง เนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกใช้เนื้อหาที่สามารถนำไปบูรณาการกับภาษาและสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่นักเรียนเรียนจากวิชาอื่น ๆ ด้วย

2. Communication หมายถึง การสื่อสารที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาภาษาและการใช้ภาษา การสื่อสารเป็นช่องทางที่จะต้องให้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ดังนั้นภาษาเปรียบเสมือนการเรียนรู้ที่จะใช้ภาษา และใช้ภาษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning to use language and using the language to learn) การสื่อสารในขั้นตอนนี้เป็นการสื่อสารที่อยู่เหนือการเรียนกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ได้ละเลยไวยากรณ์หรือคำศัพท์ต่าง ๆ ทางภาษา แต่เป็นการเรียนรู้ภาษาที่คำนึงถึงการนำภาษามาใช้ในการสื่อสาร และนำภาษามาใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาโดยให้ความสำคัญเท่า ๆ กัน

3. Cognition หมายถึง ด้านสติปัญญา การคิด การที่จะให้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาและภาษา (CLIL) มีประสิทธิภาพ กระบวนการจัดการเรียนรู้จะต้องท้าทายความสามารถของผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และพัฒนาทักษะต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการสะท้อนการคิดและระดับการคิด การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ไม่ใช่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ถ่ายโอนความรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาด้วยตนเองไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ในระดับอายุหรือระดับความสามารถใด ในการจัดการเรียนรู้จะใช้ลำดับขั้นการคิดโดย Anderson and Krathwohl (2001) ซึ่งได้เรียบเรียงลำดับขั้นของการคิดของ Bloom's (Bloom's Taxonomy) มาเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้

4. Culture หมายถึง วัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษาโดยเฉพาะหัวข้อเรื่อง หรือประเด็นเรื่อง ที่นำมาจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้สอนจะต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญ การเรียนรู้ที่ผ่านภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาใด ๆ เป็น

รากฐานสำคัญในการเรียนรู้และการทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แทรกอยู่ หากผู้เรียนมีความเข้าใจในความเป็นบุคคลอื่น จะนำไปสู่ความเข้าใจในตนเองมากขึ้น (Byram, 2001 ascited in Coyle, 2010)

การที่จะให้ผู้เรียนมีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นต้องอาศัยกระบวนการที่มีลำดับพัฒนาการขององค์ความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในเนื้อหากระบวนการคิด การปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียนในบริบทของการสื่อสารซึ่งกันและกัน การรับรู้ ตระหนักในวัฒนธรรมอันเป็นสากลซึ่งมีส่วนทำให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนตนเองและบุคคลอื่นจากมุมมองดังกล่าว ข้างต้นการบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) จึงเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในขณะเดียวกัน เป็นการส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งต่อไปนี้

1. เนื้อหาไม่ใช่เพียงแต่เป็นสิ่งที่ทำให้เข้าถึงความรู้และทักษะเท่านั้น ยังเป็นการสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจตลอดจนการพัฒนาทักษะต่างๆด้วยตนเองของผู้เรียน
2. เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้และกระบวนการคิด การที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถสร้างความรู้หรือตีความได้นั้น จำเป็นต้องมีความเข้าใจและผ่านการคิดวิเคราะห์โดยใช้ความรู้ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนมาก่อน
3. การเรียนรู้ภาษามีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับบริบทในการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้เนื้อหา รวมทั้งกระบวนการคิด จึงเป็นการเรียนรู้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ
4. การปฏิสัมพันธ์ในบริบทของการเรียนรู้คือพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการใช้ภาษาในชั้นเรียน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและภาษามีความซับซ้อน การตระหนักในวัฒนธรรมอันเป็นสากลเป็นรากฐานสำคัญของการบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL)

การนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) สู่อุปกรณ์ปฏิบัติในชั้นเรียน

การนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ไปใช้ในการปฏิบัติผู้สอนควรเริ่มวิธีการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงโดยสามารถแบ่งลำดับเวลาในการดำเนินการ 7 ลำดับเป็นดังนี้

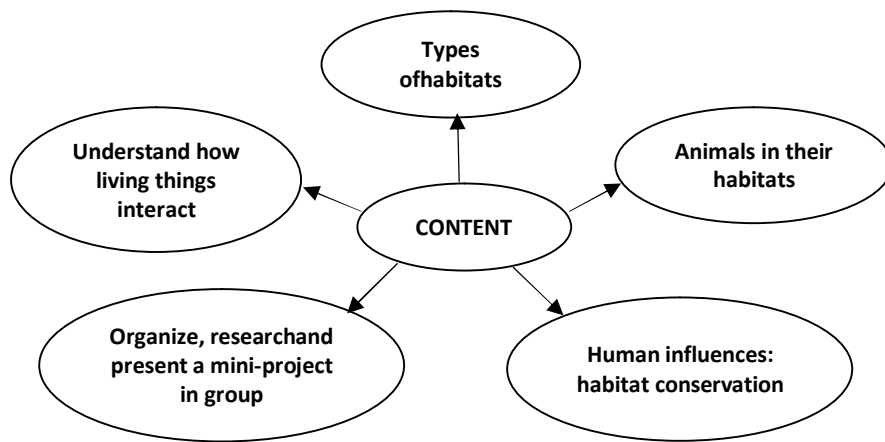
ลำดับที่ 1 แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการดำเนินการนำแนวคิด CLIL สู่อุปกรณ์ปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้เป็นระยะเริ่มต้นสำหรับผู้ที่จะนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ไปใช้ เช่น ผู้สอนที่สอนภาษา ผู้สอนที่สอนวิชาเนื้อหา ควรได้มีการนำวิสัยทัศน์ของแต่ละบุคคลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยอาจตั้งคำถามเพื่อระดมความคิด เช่น ห้องเรียนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ในอุดมคติของท่านเป็นอย่างไร เราต้องการให้ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) เป็นเช่นใด และผู้สอนที่สอนประสบความสำเร็จอย่างไร

ลำดับที่ 2 วิเคราะห์ และกำหนดขอบข่ายบริบทของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ในระยะนี้เป็นการกำหนดขอบข่ายบริบทในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ซึ่งได้จากการนำผลการวิเคราะห์มุมมองและวิสัยทัศน์จากระยะที่หนึ่งมากำหนดบริบทในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโรงเรียน ห้องเรียน และสังคมแวดล้อม ตลอดจนนโยบายทางการศึกษา

ลำดับที่ 3 วางแผนการจัดการเรียนรู้ (Planning a Unit) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) ต้องครอบคลุมกรอบแนวคิดหลัก (Conceptual Framework) 4 Cs ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น ได้แก่ 1) Content ซึ่งหมายถึงเนื้อหา ที่เป็นการพัฒนาด้านความรู้ใหม่ตลอดจนการสร้างเสริมทักษะและความเข้าใจ 2) Communication หมายถึง การสื่อสารที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ การพัฒนาทางภาษาและการใช้ภาษา 3) Cognition หมายถึงการพัฒนาการคิด โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาทักษะการคิดที่ส่งเสริมระดับการคิดขั้นสูงผ่านกระบวนการสะท้อนการคิด และ 4) Culture หมายถึงวัฒนธรรม

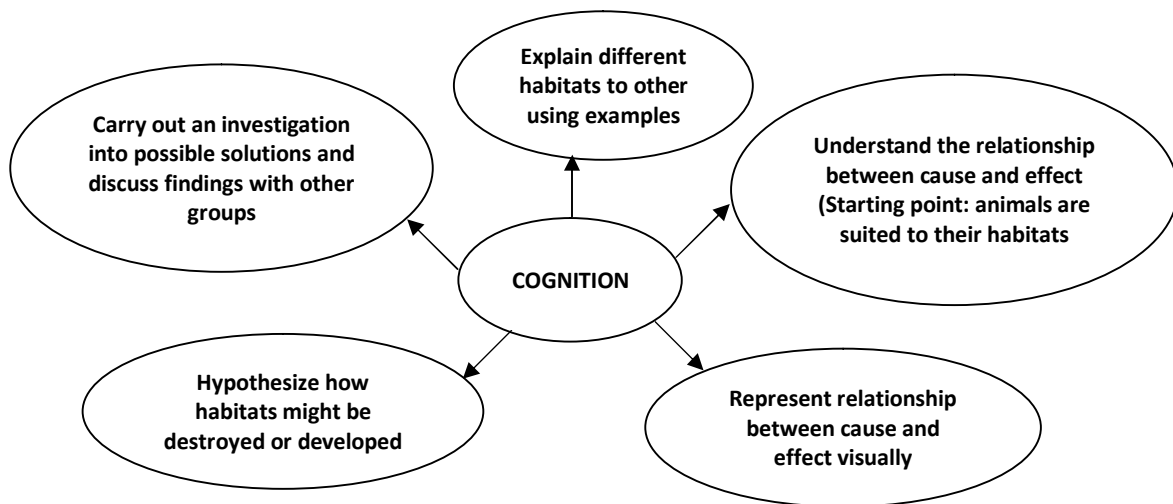
ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ภาษา เป็นการเรียนรู้ที่ผ่านการทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เป็นสากล (Byram, 2001 as cited in Coyle, 2010) การวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) นี้ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจและดำเนินการวางแผนให้ชัดเจนเพื่อขจัดอุปสรรคอันอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ซึ่ง Coyle และคณะ (Coyle et al., 2010, p.57) ได้เสนอแนวคิดในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: พิจารณาเนื้อหา (Considering Content) ในขั้นตอนการพิจารณาเนื้อหา ผู้สอนควรสะท้อนคิดเกี่ยวกับเนื้อหา อาจตั้งคำถามถามตนเองเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพิจารณาว่าเนื้อหาที่คัดเลือกมานั้นมีความเหมาะสมในบริบทของการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร และมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนหรือไม่ ผู้สอนมีวิธีการในการคัดเลือกองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จะพัฒนาผู้เรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาเรื่องใดบ้าง ผลการเรียนรู้ในหน่วยเรียนรู้นั้นคืออะไร มีคุณค่าแก่การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และเนื้อหาเหล่านั้นสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายของการพัฒนาในระดับสากลได้หรือไม่ ดังตัวอย่าง การกำหนดเนื้อหา เรื่อง Habitat

ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างการพิจารณากำหนดเนื้อหา ปรับจาก Coyle (2010, p. 58)

ขั้นตอนที่ 2: การเชื่อมโยงเนื้อหาและกระบวนการคิด (Connecting content and cognition) หลังจากที่เราวางโครงร่างของเนื้อหาแล้ว ในขั้นตอนต่อไปคือวิเคราะห์และเลือกทักษะการคิด การแก้ไขปัญหา และการสร้างสรรค์ซึ่งเชื่อมโยงกับเนื้อหา ผู้สอนจะต้องแน่ใจว่าระดับการคิดที่จะนำมาบูรณาการเนื้อหาและภาษานั้นสัมพันธ์กับระดับพัฒนาการในการคิดของผู้เรียนข้อที่ควรคำนึงได้แก่ ผู้สอนควรนำลำดับขั้นทักษะการคิด เช่น Bloom's Taxonomy (1956) หรือ Anderson and Krathwohl (2001) ซึ่งกล่าวถึงลำดับขั้นของการคิด ตลอดจนการใช้คำถามกระตุ้นการคิดตามลำดับขั้นมาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดลำดับของทักษะการคิดให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดระดับสูง (High – Order thinking) เช่น การตั้งสมมติฐาน การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์งานใหม่ หรือการใช้ระดับการคิดระดับต่ำ (Lower – Order thinking) เช่น ชั้นความจำ ความเข้าใจและการนำไปใช้ ผู้สอนจะใช้กิจกรรมหรือภาระงานใดที่กระตุ้นให้เกิดพัฒนาการด้านทักษะการคิดจะเชื่อมโยงหลักการและโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม เพื่อพัฒนาผู้เรียนคำถามประเภทใดบ้างที่ผู้สอนจะนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดระดับสูงคำถามประเภทใดบ้าง ที่ต้องการให้ผู้เรียนถาม ผู้เรียนได้มีโอกาสอภิปรายความรู้และความเข้าใจใหม่หรือไม่ผู้สอนจะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร มีวิธีการวัดและประเมินผลใดบ้างที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป้าหมายที่เป็นสากลเหมาะสมกับการพัฒนาการทางการคิดอย่างไร (Coyle et al., 2010, p. 58) ดังตัวอย่างผังความคิดดังนี้

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างผังความคิดการเชื่อมโยงเนื้อหาและกระบวนการคิดปรับจาก Coyle et al. (2010, p. 59)
 ทั้งนี้คำถามกระตุ้นการคิดหรือกิจกรรมตามระดับการคิดดังตัวอย่างข้างบนตาม ตาราง 1

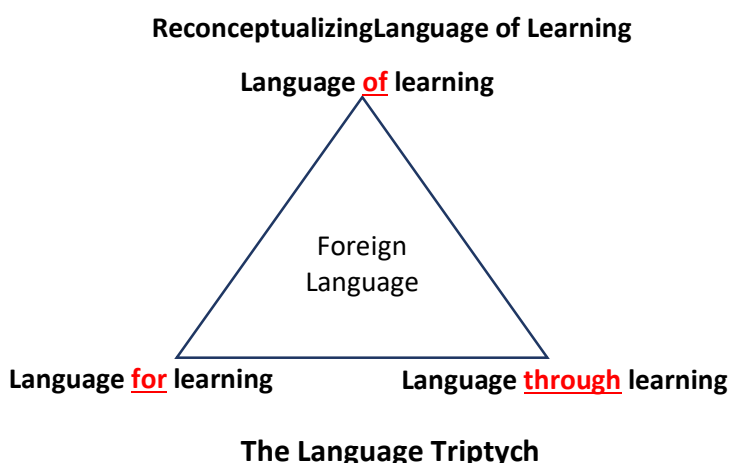
ตาราง 1 คำถามและกิจกรรมตามระดับการคิด ปรับจาก Dale & Tanner (2012, pp. 32-33)

ลำดับชั้นการคิด	คำถามที่ผู้สอนควรตรวจสอบ	คำสำคัญที่แสดงถึงลำดับชั้นของการคิด	ตัวอย่างภาระงานและคำถาม
Remembering (ความจำ)	Can learners remember? (ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้หรือไม่)	tell, recall, repeat, list, identify (บอก ระลึก กล่าวซ้ำ แสดงรายการ ระบุ)	Identify five characteristics of a living organism? (ระบุลักษณะของระบบอวัยวะของสิ่งมีชีวิต)
Understanding (ความเข้าใจ)	Can learners explain? (ผู้เรียนสามารถอธิบายได้หรือไม่)	describe, explain, paraphrase (บรรยาย อธิบาย ถอดความ)	Tell me what you observed during the experiment and explain why that happened? (บอกเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสังเกตเห็นขณะทำการทดลองและอธิบายว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น)
Analyzing (การวิเคราะห์)	Can learners break the information into parts and see relationship? (ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูลและนำไปเชื่อมโยงใหม่ได้หรือไม่)	compare, ontrast, criticise, test (เปรียบเทียบ เปรียบเทียบความแตกต่าง วิพากษ์ ทดสอบ)	What is the relationship between oil production and consumption? (ความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตน้ำมันและการบริโภคน้ำมันคืออะไร)

ลำดับชั้น การคิด	คำถามที่ผู้สอนควรตรวจสอบ	คำสำคัญที่แสดง ถึงลำดับชั้นของ การคิด	ตัวอย่างภาระงานและคำถาม
Evaluating (การประเมินค่า)	Can learners justify a position? (ผู้เรียนสามารถตัดสินหรือประเมินได้หรือไม่)	argue, judge, evaluate (โต้แย้ง ตัดสิน ประเมินค่า)	Design a questionnaire for our class to evaluate and assess our work during the project. (ออกแบบสำรวจในการวัดและประเมินผลงานสำหรับโครงการที่ทำในชั้นเรียน)
Creating (การสร้างสรรค)	Can learners create new products? (ผู้เรียนสามารถสร้างสรรคผลงานใหม่ได้หรือไม่)	construct, create, design (สร้าง สรรค ออกแบบ)	Create a lighting circuit for greenhouse which comes on sunset and goes off at sunrise. (สร้างแผงวงจรไฟฟ้าที่มาจากแสงอาทิตย์ในเวลากลางวันและดับในเวลาที่ดวงอาทิตย์ตกสำหรับเรือนกระจก)

ขั้นตอนที่ 3 : ขั้นการให้คำจำกัดความของการเรียนรู้ภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้

(Communication – Defining language learning and using) เป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงเนื้อหาและกระบวนการคิดด้วยการสื่อสาร เป็นการปฏิบัติทางภาษาซึ่งนำภาษามาใช้ในการทำความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้ภาษาและโครงสร้างทางไวยากรณ์ โดยผ่านเนื้อหา หรือลักษณะโครงสร้างการเขียนของบทอ่านต่าง ๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกันเช่น บทอ่านทางวิทยาศาสตร์ การทดลองต่าง ๆ ซึ่งมีรูปแบบหรือลักษณะ (genre) ของภาษาที่แตกต่างกัน ตลอดจนการเรียนรู้คำศัพท์ การเขียนรายงาน ซึ่งการเรียนรู้ภาษาในขั้นตอนนี้ Coyle และคณะ ได้อธิบายความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเรียกว่า Language Triptych (Coyle, 2010, p. 60) ดังนี้

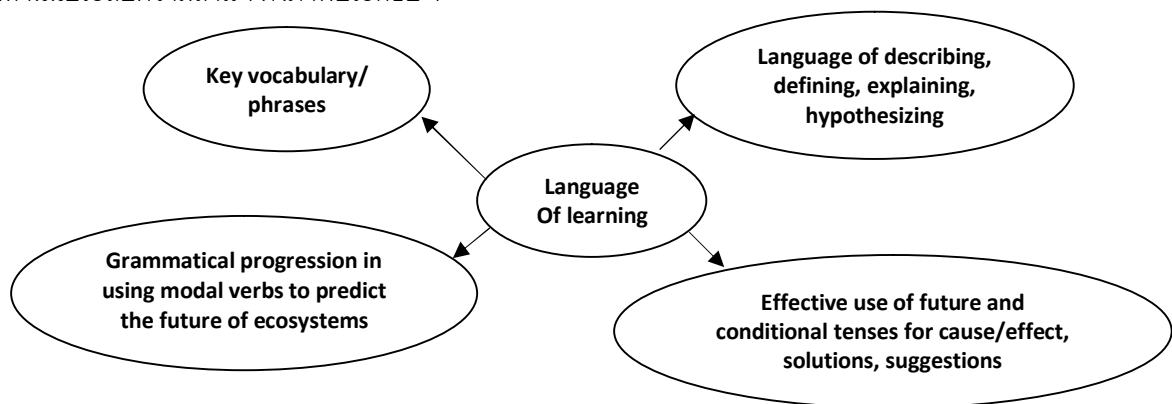

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ภาษาปรับจาก Coyle et al. (2010, p. 60)

จากความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ภาษาและการใช้ภาษา Coyle และคณะได้อธิบายว่าสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงเป็นอันดับแรกคือการวิเคราะห์หรือลักษณะ (genre) ของบทอ่าน (text) ซึ่งมีลักษณะรูปแบบของภาษาไปตามเนื้อหาที่ปรากฏตาม

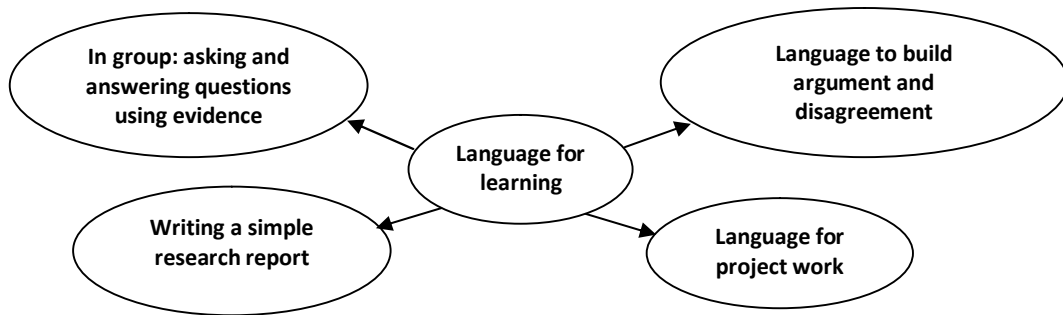
ประเด็นเนื้อหาความ เช่น บทอ่านทางวิทยาศาสตร์มักจะแสดงความเป็นเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น Explain what cause high blood pressure and how this affects an individual (Coyle et al., 2010, p.61)

Language of learning ภาษาในการเรียนรู้ ในกระบวนการนี้ผู้เรียนจะใช้ภาษาในการเรียนรู้เนื้อหา ซึ่งเป็นความรู้และความเข้าใจใหม่ ได้แก่ ความรู้เรื่องคำศัพท์ สำนวนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นคำสำคัญของประเด็นเนื้อหานั้นๆ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงอรรถลักษณะ(genre) ของเนื้อหาเป็นแบบใด และผู้สอนจะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจรูปแบบอรรถลักษณะของเนื้อหา นั้น ๆ ภาษาที่ต้องใช้ในอรรถลักษณะของเนื้อหาประเภทนั้น ๆ (Content – obligatory language) เช่น คำสำคัญ กลุ่มวลี โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ใช้ในเนื้อหานั้น เช่น ภาษาที่แสดงถึงการอภิปราย การตั้งสมมติฐาน การอภิปราย บทสนทนาใดที่ผู้เรียนจะต้องนำมาใช้ในการเรียนเนื้อหาและจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างไร มีวิธีการใดบ้างที่ผู้สอนจะต้องปฏิบัติเพื่อให้ภาษา ในการเรียนรู้เนื้อหาประสบความสำเร็จ เช่น ภาระงาน แบบฝึกที่เกี่ยวกับเนื้อหา หรือ โครงสร้างไวยากรณ์ มีโครงสร้างทางภาษาหรือทักษะทางภาษาใดบ้างที่จะผู้สอนจะต้องตั้งเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เนื้อหานี้ประสบความสำเร็จ ดังภาพประกอบ 4

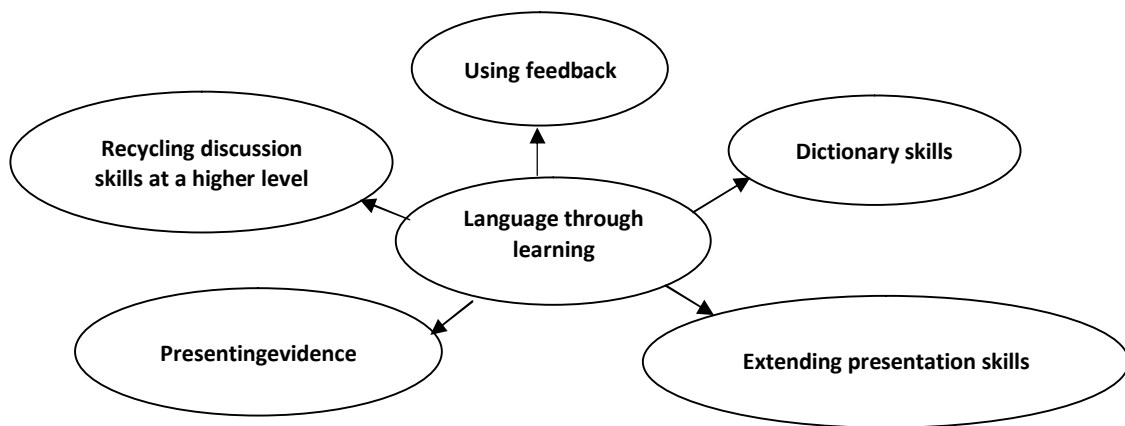
ภาพประกอบ 4 ผังความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของlanguage of learning (Coyle et al, 2010, p. 61)

Language for learning (ภาษาเพื่อการเรียนรู้) ภาษาเพื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) เนื่องจากภาษาเพื่อการเรียนรู้ทำให้เกิดความกระจำงในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะใช้ภาษาในการปฏิบัติ เช่น เมื่อผู้เรียนต้องการปฏิบัติงานโครงการย่อย ๆ ผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาในการค้นคว้า การรวบรวม เพื่อผลิตผลงานและนำเสนอผลงาน โดยที่ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ กล่าวคือ รูปแบบโครงสร้างของภาษาแบบใดบ้างที่ผู้เรียนจะนำมาใช้ในการเรียนบทเรียนที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา ความต้องการในการใช้ภาษาของผู้เรียนในภาระงานเฉพาะ กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน เช่นการทำงานกลุ่ม การค้นคว้าต่าง ๆ มีอย่างไรบ้าง จะสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาเหล่านี้ได้อย่างไร ทักษะทางภาษาใดบ้างที่ควรได้รับการพัฒนา เช่นทักษะการอภิปราย ผู้สอนจะพัฒนากลวิธีอภิปัญญา (Metacognitive strategies) คือเป็นการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to learn) เช่น กลวิธีในการอ่าน กลวิธีในการทำความเข้าใจ การเรียนรู้ควรได้รับการเสริมต่อโดยผ่านภาษาเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างไร ผู้เรียนมีการปฏิบัติอย่างไรบ้างในการใช้ภาษาและนำภาษาไปใช้อย่างไร ผู้สอนจัดลำดับความสำคัญของภาษาเพื่อการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือไม่ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ผังความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ language for learning (Coyle et al, 2010, p. 62)

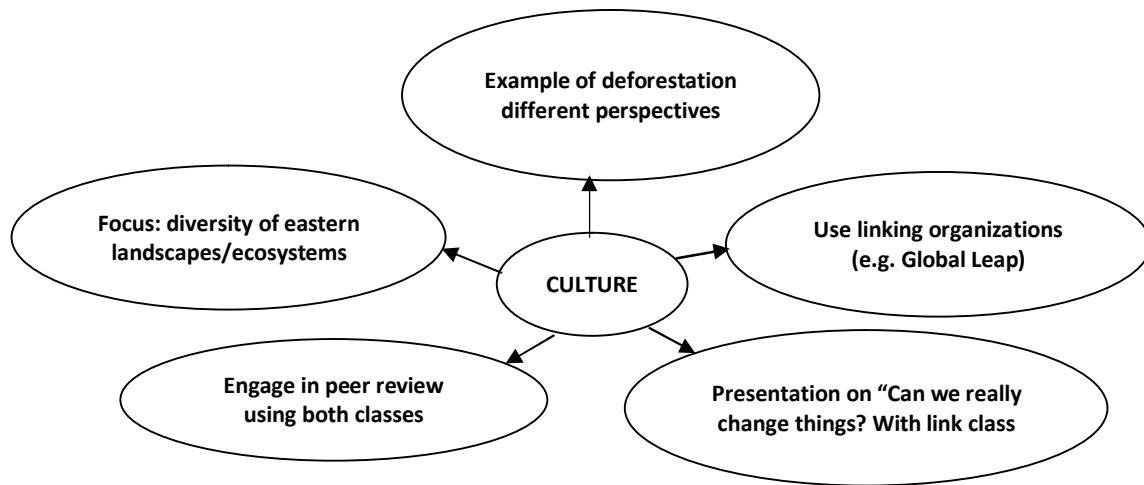
Language through learning ภาษาผ่านการเรียนรู้ การเรียนภาษาเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยผ่านการเรียนรู้เนื้อหา ในขณะที่ผู้เรียนกำลังพัฒนาความรู้ ทักษะ และความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนรู้เนื้อหา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ภาษา ภาษามีความเชื่อมโยงกับกระบวนการคิด ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ ดังนั้น จึงควรกระตุ้นผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการแสดงความเข้าใจในเนื้อหาให้มากที่สุดเพื่อจะได้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ จึงเป็นความท้าทายของผู้สอนที่จะให้ความสำคัญการนำภาษามาใช้บ่อย ๆ และการต่อยอดองค์ความรู้ทางภาษา การพัฒนาภาษาเช่นนี้จะเป็นการพัฒนาอย่างเป็นระบบจากการเรียนรู้เนื้อหาในบริบทเฉพาะ ซึ่งจะได้รับการส่งเสริมจากการนำความรู้ทางโครงสร้างไวยากรณ์ บัญญัติย่อนทางภาษาที่กำหนดมาก่อนล่วงหน้า หรือการแปลความจากภาษาแม่ ซึ่งผู้สอนควรคำนึงถึงหน้าที่ของภาษาด้านใดบ้างที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้มาก่อน และจะนำมาใช้ในการปฏิบัติต่อเนื่องได้อย่างไรผู้เรียนมีกลวิธีใดบ้างที่จะประเมินการเรียนรู้ภาษาของตนเองผู้สอนมีวิธีการใดบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางภาษามากขึ้น และผู้สอนจะให้คำจำกัดความของการพัฒนาทางภาษาแต่ละหน่วยการเรียนรู้อย่างไร (Coyle et al., 2010, p. 63) ดังภาพประกอบ 6 แสดงความสัมพันธ์ของภาษาผ่านการเรียนรู้

ภาพประกอบ 6 ผังความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ language through learning (Coyle et al., 2010, p. 63)

ลำดับที่ 4 การตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมและโอกาส (Developing Cultural awareness and opportunities) Brown (1987, p. 138) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกัน รูปแบบวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตจะแสดงออกทางภาษา ทรรศนะต่าง ๆ ที่แสดงออกทางวัฒนธรรมสะท้อนให้เห็นได้จากภาษา โดยผู้สอนควรคำนึงสิ่งต่อไปนี้ กล่าวคือ ในเนื้อหาที่สอนมีประเด็นวัฒนธรรมอะไรบ้างที่แฝงอยู่ในบทเรียน เนื้อหาที่สอนสามารถที่จะนำไปสอนประเด็นทางวัฒนธรรมได้หรือไม่ ผู้สอนสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างไร และด้วยวิธีใดผู้สอนจะมีวิธีการในการเชื่อมโยงหลักสูตร ซึ่งสามารถเชื่อมกับโรงเรียนอื่น ท้องถิ่น ระดับชาติ หรือในระดับสากลได้

อย่างไร คุณค่าของการเรียนรู้เนื้อหาโดยใช้ภาษาอื่นคืออะไร และจะส่งเสริมได้อย่างไร ประเด็นทางวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อประเด็นหลักอื่นคือ เนื้อหา กระบวนการคิด การสื่อสาร อย่างไร ดังภาพประกอบ 7 ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

ภาพประกอบ 7 ผังความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม

ลำดับที่ 5 ชั้นเตรียมบทเรียน (Preparing the Unit) ในขั้นตอนนี้ผังความคิดที่ได้วางแผนเกี่ยวกับสื่อการเรียน การสอน แหล่งการเรียนรู้ ภาระงาน และกิจกรรมการเรียนรู้นั้นได้นำมาใช้ในการปฏิบัติจริงในชั้นเรียนโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของชั้นเรียนและเนื้อหาที่ผู้สอนจะนำมาสอนสื่อการเรียนรู้อาจมาจากหลายแหล่งการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทในการตั้งคำถามกระตุ้นให้เกิดการคิดระดับสูง ผู้เรียนมีบทบาทในการสื่อความซึ่งส่งเสริม การสื่อสารในชั้นเรียน โดยมีข้อควรคำนึงคือ สื่อการเรียนรู้อาจหรือหน่วยการเรียนรู้มีความพร้อมที่จะนำไปสอน ควรพิจารณาดูว่า มีความเหมาะสมเพียงใดมีแหล่งการเรียนรู้ใดที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แหล่งการเรียนรู้ใดที่สามารถสืบค้นทาง อินเทอร์เน็ตได้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้คงอยู่ต่อไปโดยการใช้กิจกรรมและภาระงานได้อย่างไรบทเรียนที่บูรณาการเนื้อหา และภาษา (CLIL) ที่ดีจะมีลักษณะเช่นใดผู้สอนจะมั่นใจได้อย่างไรว่าจุดประสงค์ของการสอนกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมี ความสัมพันธ์กันผู้สอนจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามหลักการ 4Cs ซึ่งได้แก่ Content Cognition Communication Culture ได้อย่างไร

ลำดับที่ 6: ชั้นกำกับติดตามและประเมินการนำการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษาสู่การ ปฏิบัติ (Monitoring and evaluating CLIL in action) การกำกับติดตามและการประเมินการนำการจัดการเรียนรู้แบบบูรณา การเนื้อหาและภาษาเพื่อติดตามผลการพัฒนาบทเรียนและผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่บูรณาการระหว่างการเรียน การสอน ดังนั้น ผู้สอนสามารถดำเนินการวัดและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดระยะเวลาของการดำเนินการสอน

ลำดับที่ 7: การเข้าสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้มืออาชีพโดยมีการสืบสอบเป็นฐาน (Towards inquiry-based professional learning communities) การพัฒนาผู้สอนไปสู่การเป็นผู้สอนที่สอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษาอย่างมือ อาชีพ จำเป็นต้องสร้างความมั่นใจและสามารถสืบค้นความคืบหน้าในประเด็นใหม่ ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องสร้าง ชุมชนแห่ง การเรียนรู้เพื่อความเป็นมืออาชีพซึ่งเป็นชุมชนที่ทุกคนสามารถวิเคราะห์และเรียนรู้ไปในขณะเดียวกันว่า ตนเองเป็นทั้งผู้เรียนและผู้สอนในขณะเดียวกัน

บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา

ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษานี้ บทบาทของผู้สอน จะต้องมีความสามารถในการพิจารณา คัดเลือกเนื้อหาที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน โดยอาจเลือกเนื้อหาที่เป็นสากลและทันต่อความเปลี่ยนแปลง และควรร่วมมือ

กับผู้สอนที่สอนวิชาเนื้อหาในการกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องในระดับชั้นที่สอนเดียวกันผู้สอนภาษาควรปฏิบัติโดยเลือกเนื้อหาทางภาษาที่จะนำมาสอนหรือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ที่ใช้ การออกเสียง คำต่าง ๆ พิจารณาเนื้อความ (text) หรืออรรถลักษณะของเนื้อความ (Genre) ที่ใช้สอน กำหนดทักษะทางภาษา กิจกรรมการเรียนรู้ กลวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กลวิธีการอ่าน และเน้นทักษะทางภาษาที่นักเรียนควรได้ฝึกกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ในขณะที่ทำการสอน ผู้สอนควรมีบทบาทโดยการกำกับดูแล และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษา ช่วยเหลือผู้เรียนในการพูดโดยการกระตุ้นด้วยการถามคำถาม รวบรวมงานเขียนของผู้เรียน ภายหลังการสอนผู้สอนควรให้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับผู้เรียนทั้งในแง่ที่ดีและสิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุงหรือสอนเสริมในประเด็นที่ควรเน้นให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการใช้ภาษาของผู้เรียนเมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ทำกิจกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านภาษาสำหรับผู้เรียน เช่น โครงสร้างไวยากรณ์ คำศัพท์ และการออกเสียง การฝึกทักษะทั้งสี่ทางภาษา ทบทวนผลงานของผู้เรียนว่ามีสิ่งใดที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงและใช้สื่อการสอนที่เป็นเนื้อหาเป็นปัจจัยป้อนในการสอนภาษา นอกจากนี้ ผู้สอนควรมีบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทในการกระตุ้น (Activating) บทบาทในการสร้างความเข้าใจ (Guiding Understanding) บทบาทในการให้ความสำคัญกับภาษา (Focus on Language) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรใช้สื่อการสอน เช่น ภาพ ไดอะแกรม เพื่อดูว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรมาบ้างเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน ผู้สอนอาจใช้คำถามกระตุ้น นอกจากนี้แล้วผู้สอนควรวิเคราะห์ความยากง่ายของเนื้อหาที่จะนำมาสอน โดยอาจเปรียบเทียบกับกรอบมาตรฐานทางภาษาของสหภาพยุโรปซึ่งเรียกว่า Common European Framework of Reference หรือ CEFR เพื่อประเมินระดับภาษาของผู้เรียนตามที่จะเป็นในระดับสากล ทั้งนี้เพื่อจะได้เลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถในระดับที่เป็นมาตรฐานสากล นอกจากนี้ควรประเมินว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้างที่จะมาสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น เช่น ภาพ ไดอะแกรม แผนภูมิ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้นเพียงใด ผู้สอนควรเริ่มต้นที่กิจกรรมหรือภาระงานที่ง่ายโดยทั่วไปก่อน โดยการใช้คำถามกระตุ้นซึ่งเป็นคำถามในระดับการคิด ขั้นต่ำ ก่อนที่จะสอนในรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงโดยใช้คำถามหรือกิจกรรมในระดับการคิดขั้นสูง (Dale & Tanner, 2012, pp. 21-23)

บทสรุป

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยกระบวนการที่มีความหลากหลาย เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียนภาษาต่างประเทศ ดังนั้นสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึงในการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา ไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. แนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา เป็นแนวคิดที่มีการบูรณาการเนื้อหาจากวิชาต่าง ๆ ที่หลากหลาย ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ข้ามศาสตร์ การเรียนรู้ภาษาโดยนำเนื้อหาจากศาสตร์ต่าง ๆ มาให้ผู้เรียนได้ศึกษาเป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนมาซึ่งเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิม นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการไขความรู้อีกด้วย

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนไว้จะต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริง (Authenticity) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเป้าหมายในชั้นเรียนให้มากที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการสื่อสารผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เช่น การอภิปรายกลุ่ม การนำเสนองาน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้วางแผนจะต้องเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมทางภาษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะเกิดความคล่องและแม่นยำในการใช้ภาษามากขึ้น

3. การเรียนรู้ภาษาโดยการบูรณาการเนื้อหาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเพิ่มพูนวงคำศัพท์ที่ใช้ในวิชาการมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนได้รับความรู้ที่เชื่อมโยงกับวิชาอื่น ๆ มากขึ้น ดังนั้นผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ทำลายความสามารถของผู้เรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา เป็นการท้าทายความสามารถของผู้เรียนพร้อมทั้งเป็นการจุดประกายให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาคำตอบของการเรียนรู้ ฝึกกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน เป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการคิด การท้าทายความสามารถให้กับผู้เรียนค้นหาคำตอบต่อไปและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในการสื่อสาร ผู้สอนจึงควรมีบทบาทในการเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และควรให้ความสำคัญกับการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) โดยคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสนใจ และประสบการณ์ ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งภาษาและเนื้อหาในขณะเดียวกัน

อย่างไรก็ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) จะสำเร็จไม่ได้หากขาดองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง นั่นคือ ความสามารถของผู้สอนซึ่งเป็นกลจักรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถรอบด้าน นอกจากความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาเป้าหมายที่ใช้ในการสอนแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน การวางแผนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ดังนั้น นอกจากผู้สอนดำเนินการตามหลักการของการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษาแล้ว ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียนไม่เพียงแต่จะพัฒนาทางด้านภาษา ด้านการคิด การเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านเนื้อหาและคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการพัฒนาผู้สอนให้มีความตื่นตัวในการพัฒนาวิชาชีพตนเองในด้านภาษาที่ใช้ในชั้นเรียน การคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ที่ไม่ติดยึดแต่เพียงตำราเรียนทางภาษาอย่างเดียว หากผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนด้วยแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษาแล้ว เชื่อว่าจะสามารถทำให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างพลเมืองที่เข้มแข็งตามคุณลักษณะของพลเมืองของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

บรรณานุกรม

- Anderson, L.W, & Krathwohl, D.R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York : Longman.
- Brown, Douglas H. (1987). *Principles of Language Learning and Teaching*. New Jersey: Prentice-Hall.
- _____. (1980). *Principles of Language Learning and Teaching*. Eaglewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Chularut Pasana. (2013). Metacognitive with Steep Learning. *Journal of Education Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 14(1), 3.(In Thai)
- Coyle, Do; Hood, Philip, & Marsh, David. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cummins, (1992). Bilingual Education and English Immersion: The Ramirez Report in Theoretical Perspective". *Bilingual Research Journal*, 16(1&2), Winter/Spring.

- Dale, L.; & Tanner, R. (2012). *CLIL Activities: A resource for subject and language teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Education First. (2018). EF EPI : *Education First English Proficiency Index*. Retrieved From https://www.ef.co.th/_/~/media/centraleftcom/epi/downloads/full-reports/v8/ef-epi-2018-english.pdf
- Eurydice, European Union Directorate-General for Education and Culture. (2006). *Content and language integrated learning (CLIL) at school in Europe*. Brussels: Eurydice European Unit. Retrieved from http://ec.europa.eu/languages/documents/studies/clil-at-school-in-europe_en.pdf
- Hirun, Rewadee. (2018). Blissful classroom: The new paradigm to dismantle classroom traps compromising English Learning in EFL Classroom. *Journal of Education Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 19(2): 26. (In Thai)
- Krathohl, David R. (2002). *A Revision of Bloom's Taxonomy*. Retrieved, from http://www.unco.edu/cetl/sir/stating_outcome/documents/Krathwohl.pdf
- Ministry of Education. (2008). *The BasicCore Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Printing Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (In Thai)
- Ministry of Education. (2008). Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, Office of the Basic Education Commission B.E. 2552 (A.D. 2009). *Indicators and Core Content of Foreign Language Department of The BasicCore Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Printing Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (In Thai)
- Ramírez, J., Pasta, D., Yuen, S., Ramey, D, & D. Billings. (1991). Final report: Longitudinal study of Structured English immersion strategy, early-exit and late-exit bilingual education programs for language-minority children. *Aguirre International*, (Vol. II). San Mateo, CA No.300-87- 0156.
- Mehisto, Peeter, Marsh, David, & Frigol, Maria. (2008). *Uncovering CLIL*. China: Mcmillan Education.